

Eduard Eyssele:

ODKLAD A PŘERUŠENÍ TRESTU Z DŮVODŮ VÁLEČNÉHO HOSPODÁŘSTVÍ.

(Vyhláška ministra spravedlnosti ze 4. dubna 1942, č. 131 Sb.)

Jedním z předpokladů úspěšného vedení války je plná výkonnost podniků pro válku důležitých; její podmínkou pak je plynulý provoz podniku. Ten opět předpokládá plánovitě zasazení pracovních sil, jimiž ten který podnik disponuje. Proto odnětí určité pracovní síly, třeba dočasné, jejímu pracovnímu zasazení může — a to někdy citelnou měrou — ohrozit plynulý chod podniku a tím jeho plnou (předpokládanou) výkonnost.

Jedním důvodem vysazení pracovní síly z pracovního procesu v podniku důležitém pro vedení války je ta okolnost, že pracující musí odpykati trest na svobodě, uložený soudem. Podle dosavadních předpisů trestního řádu [§§ 401, 401 a)] nebylo lze plně vyhověti požadavku doby a od výkonu trestu nebo pokračování v něm zatím upustiti, neboť tyto předpisy jsou pro potřebu praxe v dnešní době příliš úzké.

Podle § 401 tr. ř. lze odložit výkon trestu (nepřesahujícího jeden rok) pouze z určitých přesně vymezených důvodů, a to: byl-li by neprodleným výkonem trestu ohrožen výdělek odsouzeného nebo výživa jeho nevinné rodiny nebo je-li odkladu naléhavě třeba k uspořádání rodinných záležitostí odsouzeného. Jde tudíž vesměs o důvody rázu soukromého, mající vztah k osobě odsouzeného. Povolení odkladu trestu nalézacím soudem je pak podle § 401 tr. ř. vázáno na dobu pouze tří měsíců. Delší odklad může povolit pouze vrchní soud; v tomto případě je však řízení již těžkopádné a nevyhovuje požadavku nynější doby, pokud možno bezodkladného rozhodování.

Pokud pak jde o přerušeni trestu [§ 401 a) tr. ř.], jsou meze možnosti jeho povolení ještě užší než při odkladu trestu. Důvodem k povolení přerušeni trestu může býti pouze úmrtí v rodině nebo naléhavá a důležitá záležitost rodinná, vyžadující přítomnost trestancovu u rodiny. Jde opět o důvody povahy soukromé. Přerušiti trest (což je možné pouze u trestu nepřesahujícího jeden rok), je pak možno nejdéle na dobu osmi dnů.

Z uvedeného je patrné, že dosavadní předpisy naprosto nevyhovují mimořádné době, vyžadující možnost povolení odkladu a přerušeni trestu uloženého osobě, jejíž pracovní síly je třeba v podniku důležitém pro vedení války. Dalším nedostatkem (s hlediska této potřeby) úpravy podle trestního řádu je ta okolnost, že povolení odkladu a přerušeni trestu je závislé na podání žádosti odsouzeného nebo jeho příslušníka v tomto směru.

Praxe se sice snažila v rámci § 401 tr. ř. vyhověti, pokud možno, požadavku doby, o němž byla výše řeč, avšak nemohla tak činiti se žádoucím výsledkem. Vždyť tam, kde byl povolen odklad (přerušeni) trestu pouze z toho důvodu, aby odsouzený nebyl odňat svému pracovnímu zasazení, kde tedy nebyly současně splněny důvody, jež má na mysli § 401 [401 a)] tr. ř., byl odklad (přerušeni) povolen bez zákonného podkladu, resp. meze dané ustanovením § 401 [401 a)] tr. ř. byly překročovány.

Nápravu zjednal

vládní nařízení ze dne 4. dubna 1942, č. 130 Sb.,

o povolování odkladu a přerušeni trestu z důvodů válečného hospodářství.

Podle § 1, odst. 1 tohoto vládního nařízení, které nabylo účinnosti dnem 15. dubna 1942 (§ 2), může ministr spravedlnosti povolovati odklady a přerušeni trestů na svobodě, které nepřesahují dobu jednoho roku a které byly uloženy soudy Protektorátu Čechy a Morava osobám, jejichž pracovní síly je třeba v zájmu válečného hospodářství. Podle

§ 1, odst. 2 může ministr spravedlnosti toto své oprávnění přenést na justiční úřady jemu podřízené a může v dohodě se zúčastněnými ministry vydati o jeho výkonu všeobecné, pro protektorátní justiční úřady závazné právní předpisy, jež se uveřejní ve Sbírce zákonů a nařízení.

Předpisy trestního řádu o povolování odkladu a přerušení trestu z jiných důvodů než z důvodů válečného hospodářství zůstávají nedotčeny (§ 1, odst. 3).

Současně s tímto vládním nařízením byly vyhlášeny všeobecné právní předpisy o jeho výkonu (ve smyslu § 1, odst. 2 tohoto vl. nař.) a to

vyhláškou ministra spravedlnosti ze dne 4. dubna 1942, č. 131 Sb., o povolování odkladu a přerušení trestu z důvodů válečného hospodářství.

V dalším jsou komentována ustanovení jednotlivých paragrafů této vyhlášky; při tom je hleděno zejména k potřebám praxe. Při sestavení výkladu byl vzat zřetel k prováděcímu výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 20. dubna 1942, č. 20.702/42-16. Z důvodu úplnosti a usnadnění orientace jsou otištěny též jednotlivé paragrafy vyhlášky.

K § 1. »Právo povolovat odklady a přerušení trestů na svobodě z důvodů válečného hospodářství, příslušející ministru spravedlnosti podle vládního nařízení č. 130/1942 Sb., přenáší se na justiční úřady Protektorátu Čechy a Morava a bude těmito úřady vykonáváno podle předpisů, jak následují.«

Ministr spravedlnosti použil zmocnění přenést své právo povolovat odklady a přerušení trestu z důvodů válečného hospodářství, daného mu podle § 1, odst. 2 vl. nař. č. 130/42 Sb. Toto přenesení jest s hlediska praxe značně účelné, neboť znamená rovnoměrné rozdělení nové agendy mezi jednotlivé justiční úřady a tím i možnost urychleného vyřizování.

K § 2. »⁽¹⁾ Povolovat odklady a přerušení trestů na svobodě, nepřesahujících tři měsíce a uložených okresními soudy, na dobu nejvýše tři měsíců jest oprávněn přednosta toho okresního soudu, který trest uložil.

⁽²⁾ Povolovat odklady a přerušení trestů na svobodě, nepřesahujících šest měsíců a uložených krajskými soudy, na dobu nejvýše šesti měsíců jest oprávněn prezident toho krajského soudu, který trest uložil. Tomuto prezidentu přísluší též oprávnění povolovat v právě uvedených mezích odklady a přerušení trestů na svobodě, uložených podřízenými okresními soudy, nemůže-li je povolit podle odstavce 1 přednosta okresního soudu.

⁽³⁾ Povolovat odklady a přerušení trestů na svobodě přesahujících šest měsíců nebo na dobu více než šest měsíců jest oprávněn prezident vrchního soudu, v jehož obvodu leží okresní nebo krajský soud, který trest uložil.«

Soudní orgány povolané k povolování odkladu a přerušení trestu z důvodů válečného hospodářství (t. j. přednosta okresního soudu a prezident krajského a vrchního soudu) jsou činny jako orgány justiční s p r á v y.

M í s t n ě příslušný k povolení odkladu nebo přerušení trestu je přednosta toho okresního soudu nebo prezident toho sborového soudu, který vynesl rozsudek v první instanci, nebo v jehož obvodě je sídlo soudu, který vynesl rozsudek v první instanci.

V ě c n á příslušnost je rozdělena jednak podle délky uloženého trestu, jednak podle délky odkladu nebo přerušení trestu, jež mají býti povoleny, a jednak podle stupně soudu první stolice.

V praxi se však jistě často vyskytnou případy, kdy doba, na níž se odklad nebo přerušení trestu žádá, nebude v žádosti uvedena. Nebyl by zde pak jeden z předpokladů určení věcně příslušného orgánu k rozhodnutí o žádosti. Proto v prováděcím výnose ministerstva spravedlnosti ze dne

20. dubna 1942, č. 20.702/42-16 se stanoví, že v takovém případě se má za to, že se žádá za odklad nebo přerušení trestu zatím na dobu š e s t i měsíců.

Odklad nebo přerušení trestu na svobodě.

1. nepřesahujícího t ř í m ě s í c e a uloženého

a) o k r e s n í m s o u d e m povoluje

α) na dobu nejvýše tří měsíců — přednosta okresního soudu,

β) na dobu více než tří měsíců, nejvýše však šesti měsíců — prezident krajského soudu,

γ) na dobu více než šesti měsíců, nejvýše však jednoho roku — prezident vrchního soudu,

δ) na dobu přes jeden rok — ministr spravedlnosti;

b) k r a j s k ý m s o u d e m povoluje

α) na dobu nejvýše do šesti měsíců — prezident krajského soudu,

β) na dobu více než šesti měsíců, nejvýše však jednoho roku — prezident vrchního soudu,

γ) na dobu přes jeden rok — ministr spravedlnosti;

2. přesahujícího t ř í m ě s í c e a nepřesahujícího š e s t m ě s í c ů a uloženého okresním nebo krajským soudem povoluje

α) na dobu nejvýše do šesti měsíců — prezident krajského soudu,

β) na dobu více než šest měsíců, nejvýše však jednoho roku — prezident vrchního soudu,

γ) na dobu více než jeden rok — ministr spravedlnosti;

3. přesahujícího š e s t m ě s í c ů a uloženého okresním*) nebo krajským soudem povoluje

α) na dobu nejvýše jednoho roku — prezident vrchního soudu,

β) na dobu přes jeden rok — ministr spravedlnosti.

Tresty přesahující jeden rok nepřicházejí v úvahu (§ 6 této vyhlášky).

K § 3. »⁽¹⁾ Bylo-li proti téže osobě vydáno několik rozsudků, rozhoduje úhrnná doba trestů,

⁽²⁾ Do nejvyšší výměry odkladu trestu, který má být povolen podle § 2, nebo přerušení trestu, které má být povoleno podle § 2, se započítávají odklady a přerušení trestů povolené podle trestního řádu.«

Ježto pro rozdělení práva povolovati odklady a přerušení trestu z důvodů válečného hospodářství, příslušejícího ministru spravedlnosti, mezi jednotlivé orgány justiční správy byly rozhodnými jak délka uloženého trestu, tak i doba, na kterou má být odklad nebo přerušení trestu povoleno, bylo nutno rozřešiti

1. otázku, jaké účinky mají být přiznány skutečnosti, že jde o odklad n ě k o l i k a trestů uložených téže osobě,

2. otázku, zda do nejvyšší výměry odkladu nebo přerušení trestu, o jejichž povolení jde, nutno započísti též odklady nebo přerušení trestů, jež byly povoleny již podle § 401 nebo § 401 a) tr. ř.

Ad 1. Jde-li o odklad několika trestů uložených téže osobě nebo o přerušení trestu a zároveň o odklad dalších trestů, uložených téže osobě, přísluší rozhodnutí o odkladu všech těchto trestů vždy jen jedinému orgánu a to tomu, u něhož jsou splněny podmínky místní i věcné příslušnosti pro v š e c h n y tresty, o jejichž odklad jde.

Pro v ě c n o u příslušnost však rozhoduje úhrnná délka všech uložených trestů. Přesahuje-li tudíž úhrnná délka všech uložených trestů dobu jednoho roku, je povolení odkladu vyloučeno.

Pokud jde o m í s t n í příslušnost, je důsledkem požadavku, že orgán, který rozhoduje, musí být příslušný pro všechny tresty, o jejichž odklad

*) Vzhledem k § 247 tr. z. přichází v úvahu pouze v případech, jde-li o více trestů než jeden uložených okresními soudy (§ 3 této vyhlášky).

nebo přerušení (jednoho) jde, ta okolnost, že rozhoduje orgán v y š š í, než který by byl jinak vzhledem k úhrnné výši všech trestů a vzhledem k délce doby, na níž má býti odklad (přerušení) povolen, věcně příslušný.

Na př.: Jde o povolení odkladu trestu v trvání jednoho měsíce, uloženého okresním soudem v Jilemnici a o odklad trestu v trvání tří týdnů, uloženého okresním soudem v Moravských Budějovicích; je žádán odklad na dobu tří měsíců. Ač by věcně byli příslušni přednostové jmenovaných okresních soudů, rozhoduje v daném případě ministr spravedlnosti, neboť ani žádný krajský ani vrchní soud není pro o b a případy místně příslušný.

Ad 2. Otázka zde nadhozená byla ustanovením § 3, odst. 2 rozřešena kladně. Toto ustanovení má tudíž vliv na stanovení věcně příslušného orgánu povolání k rozhodnutí o odkladu nebo přerušení trestu. Pro věcnou příslušnost je pak rozhodná doba stanovená součtem jednak doby, na níž se odklad nebo přerušení trestu žádá, jednak doby, na kterou již byl odklad nebo přerušení trestu před tím povoleno, a to z jakéhokoliv důvodu. Nepočítá se však doba, která uplynula od pravoplatnosti rozsudku a během níž nedošlo k výkonu trestu z jiného důvodu než v důsledku povolení odkladu trestu (na př. proto, že soud dosud nenařídil výkon trestu. I zde platí o případech, kdy není žádáno o odklad nebo přerušení trestu na dobu přesně (podle data nebo podle týdnů nebo měsíců) vymezenou, že se má za to, že je žádáno za odklad nebo přerušení trestu zatím na dobu šesti měsíců.

K § 4. »Oprávnění povolovati odklady a přerušení trestů na svobodě na dobu více než jednoho roku jakož i rozhodovati o žádostech za odklad a přerušení několika trestů, o nichž nemůže rozhodnouti týž nebo podle § 2 nejbližše vyšší orgán, zůstává vyhrazeno ministerstvu spravedlnosti.«

Ministr spravedlnosti je tudíž příslušný rozhodovati o odkladu nebo přerušení trestu z důvodů válečného hospodářství

1. má-li býti odklad nebo přerušení trestu povoleno na dobu delší než jeden rok,

2. jde-li o odklad nebo přerušení více trestů, uložených soudy, jejichž sídlo není v obvodu téhož vrchního soudu.

K § 5. »⁽¹⁾ Odklady a přerušení trestů na svobodě z důvodů válečného hospodářství se povolují na žádost odsouzeného nebo jeho příslušníků anebo na návrh úřadu. Tímto úřadem je

a) u osob povinných míti pracovní knížku úřad práce, v jehož obvodu jest odsouzený zaměstnán nebo byl naposledy zaměstnán, než opustil území Protektorátu,

b) ve všech ostatních případech okresní úřad příslušný podle bydliště nebo místa pobytu odsouzeného.

(2) Všechny žádosti odsouzeného nebo jeho příslušníků o odklad nebo přerušení trestu z důvodů válečného hospodářství nutno, nejsou-li již opatřeny vyjádřením úřadu uvedeného v odstavci 1, zaslati nejprve tomuto úřadu k vyjádření.«

I. Odklady a přerušení trestů na svobodě z důvodů válečného hospodářství se povolují buď

1. n a ž á d o s t odsouzeného nebo jeho příslušníků, nebo

2. n a n á v r h úřadu.

Ad 1. Subjektem oprávněným podati žádost jest odsouzený sám nebo »jeho příslušníci«. Těmi jest rozuměti vůbec rodinné příslušníky, t. j. — použijeme-li výpočtu podle § 152 tr. ř. (viz § 153 tr. ř.) — příbuzné a sešvakřené v pořadí vzestupném a sestupném, manžela a jeho sourozence, sourozence odsouzeného a jejich manžele, sourozence rodičů odsouzeného a jeho děda i báby, jeho synovce, neteře, bratrance a sestřenice, zvolitele a pěstouny, adoptované a chovance, jako poručníka a poručence. Lze sem jistě

počítati i družku (druha). Bližšího definování pojmu »příslušníci« nebylo ve vyhlášce ani třeba, neboť ani trestní řád, který na několika místech tohoto pojmu používá, vždy tak nečiní. Ostatně přesné vymezení tohoto pojmu a tak přesné vyhraničení okruhu osob oprávněných podati žádost, není v daném případě nutné, neboť ani žádost podaná od osoby neoprávněné podati žádost není zcela bez významu. Podá-li žádost osoba, která k tomu není legitimována, avšak která má na odkladu nebo přerušení trestu odsouzeného oprávněný zájem (takovou osobou je na př. zaměstnavatel odsouzeného), není na místě zamítnouti žádost pro nedostatek oprávnění k podání žádosti, nýbrž nutno žádost postoupiti tomu úřadu, který by byl oprávněn sám navrhnouti odklad nebo přerušení trestu (viz ad 2).

Takový postup je odůvodněn tím, že odklad a přerušeni trestu z důvodů válečného hospodářství je povolováno ve veřejném zájmu (viz ad 2.) a nutno proto vždy postupovati tak, aby požadavkům veřejného zájmu mohlo býti učiněno zadost (a to třeba i proti vůli odsouzeného). Za tohoto nazírání je vlastně ta okolnost, odkud vychází první podnět směřující k povolení odkladu nebo přerušeni trestu, podřadného významu. Avšak každý podnět v tomto směru musí býti předmětem jednání.

Byla-li žádost podána osobou k tomu neoprávněnou, nutno po odstoupení žádosti příslušnému úřadu sděliti žadateli, co ohledně jeho žádosti bylo zařízeno a současně jej upozorniti, že o jeho žádosti bude rozhodováno pouze tehdy, navrhne-li odklad nebo přerušeni trestu též úřad, jemuž žádost byla postoupena.

Žádost nutno podati vždy u soudu, který uložil trest, o jehož odklad nebo přerušeni jde, v první stolici.

Byla-li žádost podána u jiného soudu, postoupí ji tento soud tomu soudu, kde žádost měla býti podána.

Žádá-li se o odklad několika trestů, uložených téže osobě, postačuje podati žádost kterémukoliv ze soudů, který v prvé stolici uložil některý z trestů, o jejichž odklad jde. Prováděti šetření a další úkony (viz ad 2), přísluší pak tomu soudu, jemuž žádost došla. Tento soud nemůže žádost postoupiti jinému soudu, který též uložil jeden z trestů, o jejichž odklad jde. Zejména zde nezáleží na tom, zda trest uložený soudem, jemuž žádost došla, je nižší než tresty uložené jinými soudy, nebo zda jiný trest byl uložen soudem vyššího stupně. Byla-li taková žádost podána u jiného soudu, postoupí ji tento jednomu ze soudů, kde žádost měla býti podána. Nepochybně bude vhodné zaslati (postoupiti) ji tomu z oněch soudů, u něhož lze na základě údajů v žádosti předpokládati, že šetření bude lze provésti co nejrychleji. (Na př. je-li jeden ze soudů v místě nebo nejbližší místa sídla úřadu práce nebo okresního úřadu, jehož vyjádření bude třeba.)

Ad 2. Odklady a přerušeni trestu z důvodů válečného hospodářství nelze činiti závislými na vůli odsouzeného, ježto se povolují ve veřejném zájmu. Z toho důvodu se přiznává právo žádati o tato opatření také těm úřadům, které mohou posouditi, zda pracovní síly odsouzeného je třeba v zájmu válečného hospodářství. (Proto i tam, kde podnět k povolení odkladu nebo přerušeni trestu nevychází od tohoto úřadu samotného, nutno opatřiti jeho vyjádření.)

Úřadem, který může učiniti návrh na odklad nebo přerušeni trestu z důvodů válečného hospodářství je:

1. u osob povinných míti pracovní knížku (§ 2 vl. nař. č. 241/41 Sb.), úřad práce nebo pobočka úřadu práce, v jehož obvodu je odsouzený zaměst-

nán nebo naposledy byl zaměstnán, než opustil území Protektorátu. (Sídla a obvody úřadů práce a jejich poboček jsou patrný z vyhlášek býv. ministra sociální a zdravotní správy č. 202/39, 30/40 a 58/41 Sb.);

2. u ostatních osob než uvedených sub 1. okresní úřad příslušný podle bydliště nebo místa pobytu odsouzeného.

II. Pokud jde o formální postup soudu, resp. nakládání se žádostmi a návrhy za odklad nebo přerušení trestu z důvodů válečného hospodářství, jest podle prováděcího výnosu min. sprav. z 20. dubna 1942, č. 20.702/42-16 postupovati takto:

Žádost, resp. návrh tvoří součást spisů o příslušné trestní věci a proto je nutno je k němu připojiti. Potřebná šetření provádí nikoliv orgán justiční správy, který je povolán rozhodnouti o žádosti nebo návrhu, nýbrž soudní trestní oddělení, které je podle rozvrhu prací povoláno činiti opatření v trestní věci, o níž jde. Toto oddělení po provedeném šetření též připraví rozhodnutí přednostovi soudu. Připravuje-li rozhodnutí soudní trestní oddělení krajského soudu, je třeba, aby vyžádalo též mínění státního zastupitelství. Je-li přednosta (president) soudu, jemuž po provedeném šetření byly spisy předloženy, místně a věcně příslušný, rozhodne o žádosti, resp. návrhu; není-li příslušný, předloží žádost, resp. návrh se spisy k rozhodnutí přímo orgánu místně a věcně příslušnému.* Je-li tímto orgánem president sborového soudu (I. nebo II. stolice), zapíše se věc do rejstříku Nt; v tomto případě nutno před rozhodnutím o žádosti neb návrhu vyžádati mínění příslušného úřadu veřejné obžaloby (státního zastupitelství — rozhoduje-li president krajského soudu; vrchního státního zastupitelství — rozhoduje-li president vrchního soudu).

III. Pokud jde o provádění šetření jest zdůrazniti, že je nutno toto konati s největším urychlením. Není-li k žádosti odsouzeného nebo jeho příslušníka přiloženo vyjádření příslušného úřadu práce nebo jeho pobočky nebo okresního úřadu, nutno vyžádati jeho vyjádření. V § 5, odst. 2 se sice praví, že žádosti nedoložené takovým vyjádřením nutno »nejprve« zaslati příslušnému úřadu k vyjádření. Tomu nutno rozuměti tak, že prvním opatřením ohledně žádosti je její zaslání příslušnému úřadu k vyjádření; neznamená to však, že by nebylo lze zatím, než toto vyjádření dojde, konati jiná potřebná šetření. Opačný výklad by byl v naprostém odporu s požadavkem urychleného provedení šetření.

K § 6. »⁽¹⁾ Odklad nebo přerušení trestu z důvodů válečného hospodářství nesmí býti povolen tomu, kdo má odpykati trest na svobodě delší jednoho roku nebo kdo podle povahy nebo pohnutky trestného činu nebo podle způsobu svého života je nebezpečný národní pospolitosti.

⁽²⁾ Jestliže ten, komu byl povolen odklad nebo přerušení trestu z důvodů válečného hospodářství, zneužije svobody, buďtež odklad nebo přerušení trestu tímž orgánem, který je povolil, odvolány.«

1. Jakmile byly spisy předloženy místně a věcně příslušnému přednostovi soudu po vykonaném šetření, tento ihned, t. j. bez průtahy, roz-

*) Na příklad: Je podána žádost za odklad dvou trestů, z nichž jeden byl uložen okresním soudem v Nové Pace, druhý téže osobě krajským soudem v Písku; žádost je podána u okresního soudu v Nové Pace. Tento soud (trestní oddělení) provede šetření, připraví rozhodnutí a předloží spisy přednostovi (okresního soudu v Nové Pace), který je přímo předloží presidentu vrchního soudu v Praze, který je v tomto případě místně i věcně příslušný (nepřesahuje-li ovšem doba, na níž se odklad žádá, jeden rok).

hodne. Je samozřejmé, že v těch případech, kde příslušný úřad práce nebo okresní úřad sám navrhne odklad nebo přerušeni trestu z důvodů válečného hospodářství na určitou dobu, nebo doporučí (resp. kladně se vyjádří), k žádosti odsouzeného nebo jeho příslušníka, není již věcí orgánu rozhodujícího o návrhu nebo žádosti, aby přezkoumával oprávněnost a důvodnost takového návrhu nebo doporučení žádosti, a to ani pokud jde o navrženou nebo doporučenou délku doby, na níž má odklad nebo přerušeni trestu býti povoleno.

Uplatňují-li se v žádosti za odklad trestu z důvodů válečného hospodářství také jiné, obecné důvody pro povolení odkladu trestu nebo je-li žádost za odklad nebo přerušeni trestu z důvodů válečného hospodářství spojena se žádostí o milost, nesmí býti rozhodnutí o žádosti za odklad nebo přerušeni trestu z důvodů válečného hospodářství odkládáno až do té doby, kdy bude možno rozhodnouti o všech předmětech žádosti, nýbrž musí býti o ní rozhodnuto ihned, jakmile byl pro to opatřen dostatečný podklad. Pak teprve lze rozhodovati o ostatních předmětech žádosti (pokud ovšem rozhodování o nich se nestalo rozhodnutím již vydaným bezpředmětné).

Rozhodnutí povolující odklad nebo přerušeni trestu musí obsahovati údaje o tom, který trest (resp. které tresty) se odkládá nebo přerušuje a kalendářní datum, určující konec doby, na kterou se odklad nebo přerušeni povoluje. Povoluje-li se odklad na dobu, jejíž konec nelze předem stanoviti (na př. na dobu podzimních polních prací), nutno v rozhodnutí uvést kalendářním datem také den, do kterého se odklad nebo přerušeni nejvýše povoluje (na př. na dobu podzimních polních prací, nejpozději však do 10. prosince 1942). Doba, která uplyne od rozhodnutí do posledního dne doby, na níž byl povolen odklad nebo přerušeni trestu, nesmí samozřejmě býti nikdy delší než doba, na kterou orgán vydávající rozhodnutí smí odklad nebo přerušeni trestu vůbec povolit.

2. Ze znění § 6, odst. 1 plyne, že žádosti, resp. návrhu nelze vyhověti buď

a) má-li býti odložen nebo přerušeni trest delší než jeden rok, nebo

b) jde-li o osobu, která podle povahy nebo pohnutky trestného činu je nebezpečná národní spopolitosti.

Důvodem tohoto ustanovení je, že těžkým zločincům a nebezpečným provinilecům nelze povolit odklad nebo přerušeni trestu ani z důvodů válečného hospodářství, protože národní spopolitost musí býti před takovými osobami účinně chráněna nejen v zájmu ochrany lidské společnosti a chráněných právních statků, ale i v zájmu válečného hospodářství samotného.

Mezi osoby, jež má na mysli § 6, odst. 1 nutno nepochybně počítati každou osobu, u níž jsou splněny podmínky pro preventivní opatření podle vl. nař. č. 89/42 Sb. o preventivním potírání zločinnosti.

Preventivní opatření podle vl. nař. č. 89/42 Sb. o preventivním potírání zločinnosti jsou:

1. Plánovitý policejní dohled (§§ 1 a násl.).

2. Policejní preventivní vazba (§§ 5 a násl.).

3. Z evidenčních důvodů nutno rozhodnutí, jímž se povoluje odklad nebo přerušeni trestu z důvodů válečného hospodářství, nebo jímž se zamítá žádost v tomto směru, sdělití vždy soudu první stolice. Učiní tak orgán, který toto rozhodnutí vydal. Týká-li se rozhodnutí nebo žádost několika trestů, nutno rozhodnutí sdělití všem soudům první stolice, které uložily tresty, jichž se rozhodnutí nebo žádost týká.

Rozhodnutí se založí do spisu o příslušné trestní věci a zpraví se o něm odsouzený a žadatel, resp. navrhovatel.

Je-li povoleno přerušení trestu, nutno zařídit, aby toto bylo co nejrychleji provedeno.

Jestliže odsouzený nastoupil trest dříve, než bylo rozhodnuto o jeho odkladu, platí povolený odklad trestu bez dalšího jako přerušení trestu, povelé na dobu, na kterou byl povolen odklad.

4. Podle § 6, odst. 2 nutno odvolati odklad nebo přerušení trestu, povelé z důvodů válečného hospodářství, jestliže je jich zneužíváno. Je věci úvahy, co je takovým »zneužitím svobody«. Je jím jistě nejen spáchání nového trestného činu nebo vůbec nepřístojný způsob života, který činí odsouzeného nebezpečným národním pospolitosti, ale zejména i, opustí-li odsouzený svévolně práci, která dala podnět k povolení odkladu nebo přerušení trestu, nebo vykonává-li ji odsouzený hrubě nedbale.

Hodlá-li orgán, povoláný k rozhodnutí o odvolání odkladu nebo přerušení trestu, odvolati je z toho důvodu, že odsouzený svévolně opustil práci nebo ji vykonává hrubě nedbale, musí si opatřiti souhlas úřadu příslušného podle § 5, odst. 1 této vyhlášky. Není-li dosaženo souhlasného stanoviska (rozhodujícího orgánu a tohoto úřadu), předloží orgán povoláný k rozhodnutí spisy ministru spravedlnosti, který rozhodne s konečnou platností, dohodnuv se s příslušným ministrem (t. j. ministrem, jemuž podléhá úřad, na nějž se obrátil rozhodující orgán,

O odvolání odkladu a přerušení trestu povelého z důvodů válečného hospodářství rozhoduje t ý ž orgán (přednosta téhož okresního soudu, prezident téhož krajského, resp. vrchního soudu nebo ministr spravedlnosti), který odklad nebo přerušení trestu povolil.

O tom, že odklad nebo přerušení trestu bylo odvoláno, je nutno vždy vyrozuměti úřad (úřad práce nebo jeho pobočku nebo okresní úřad), který odklad nebo přerušení trestu navrhl nebo doporučil.

K § 7. »⁽¹⁾ Před každým rozhodnutím o odkladu nebo přerušení trestu podle této vyhlášky nebo o jejich odvolání, jež činí prezident krajského nebo vrchního soudu, je slyšeti úřad veřejné žaloby.

⁽²⁾ Proti takovému rozhodnutí není opravného prostředku. Ministru spravedlnosti se však ponechává na vůli zrušiti rozhodnutí podřízených úřadů, jimiž nebyly povoleny nebo byly odvolány odklad nebo přerušení trestu, a nahraditi je vlastním rozhodnutím.«

Rozhoduje-li o odkladu nebo přerušení trestu z důvodů válečného hospodářství p ř e d n o s t a okresního soudu, netřeba před rozhodnutím slyšeti úřad veřejné obžaloby. Totéž platí, rozhoduje-li o odvolání povelého odkladu nebo přerušení trestu.

Rozhoduje-li o povolení nebo odvolání odkladu nebo přerušení trestu p r e s i d e n t krajského soudu, nutno slyšeti příslušné státní zastupitelství, rozhoduje-li prezident vrchního soudu, vrchní státní zastupitelství.

Nepřípustnost opravných prostředků je dostatečně vysvětlena povahou věci, vyžadující rychlého konečného rozhodnutí.

Ministru spravedlnosti přísluší právo zvrátiti rozhodnutí podřízených úřadů, která jsou s hlediska zájmu válečného hospodářství nepříznivá (t. j. nepovolení nebo odvolání odkladu nebo přerušení trestu), a zjednati tak v zájmu válečného hospodářství nápravu.

K § 8. »Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.«

Vyhlášení se stalo dne 15. dubna 1942.